

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-10-31

Kommunstyrelsens kontor

Kommunstyrelsen

Riktlinjer för gemensam standard för arbetskläder och arbetsskor

Dnr: 18/209

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 27 april 2018 att ge stadsdirektören i uppdrag att, efter kartläggning av nuläge och beräkning av kostnader, ta fram förslag på riktlinjer för arbetskläder och arbetsskor. Syftet med riktlinjerna ska vara dels att säkerställa en gemensam och likvärdig standard mellan olika verksamheter och arbetsplatser, dels att rutiner tas fram för vad som gäller kring standard, tvättning och tillgång.

Förslaget på riktlinjer bygger på att dels fastställa ett antal gemensamma principer för vad som ska gälla i kommunen, dels skapa en styrning av verksamhetskontorens precisering och konkretisering i de olika verksamheterna. De övergripande riktlinjerna ska tillsammans med verksamheternas rutiner säkerställa att likvärdig och enhetlig standard gäller för alla medarbetare, oavsett kontor, verksamhet, enhet eller lokal arbetsplats.

Området arbetskläder är till stor del reglerat nationellt, i form av föreskrifter från Arbetsmiljöverket och Socialstyrelsen. Det gäller framförallt vård- och omsorgsverksamheter. De väsentligaste delarna av gällande lagrum har integrerats i förslaget på riktlinjer.

Implementering

Riktlinjerna behöver konkretiseras på olika sätt inom verksamhetskontoren. Det handlar dels om lokala, verksamhetsanpassade rutiner, dels om bedömningar inom respektive verksamhet av vad som krävs för att nå den högre ambitionsnivån som riktlinjerna anger. Verksamhetskontoren behöver också göra preciserade ekonomiska beräkningar på vilken merkostnad de nya riktlinjerna medför.

Tidplanen är att riktlinjerna ska fullt ut vara implementerade under 2019. Uppföljning i förvaltningen görs i anslutning till delårsboksluten per den 30 april och 31 augusti.

Förutsättningar i verksamheterna

Vid skapande av enhetlig och gemensam standard kommer ett antal följdfrågor från verksamheterna. Det handlar bland annat om hur tvättning organiseras, eventuell samordning avseende klädförråd samt möjlighet till omklädningsrum vid arbetsplatsen. Dessa frågor kommer förvaltningen följa och hantera i samband med implementeringen av riktlinjerna.

Ärendets beredning

En muntlig rapport efter den inledande kartläggningen av nuläget redovisades vid kommunstyrelsens sammanträde den 15 juni.

Förslaget på riktlinjer har tagits fram av kommunstyrelsens kontor i dialog med verksamhetskontoren. Synpunkter har inhämtats från de fackliga organisationerna under arbetets gång och förslaget till riktlinjer har hanterats i centrala samverkansgruppen (Cesam) den 6 november 2018.

Beslutsunderlag

Denna tjänsteskrivelse samt bifogat förslag på riktlinjer.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Kartläggningen av nuvarande kostnader visar att förvaltningen under 2017 haft en total kostnad för arbetskläder på totalt 2,9 mnkr. En övergripande beräkning visar att den nivåhöjning som nya riktlinjer innebär kommer att medföra en årlig kostnad på ca 5,9 mnkr, således en kostnadsökning med 3 mnkr vid helårseffekt. Ökade kostnader är beroende av nyanskaffningsvärde som en konsekvens av kartlagd standard i nuläget. Det kan handla om exempelvis huruvida en eller två eller tre uppsättningar arbetskläder och/eller arbetsskor behöver införskaffas när riktlinjer och lokala rutiner implementeras under 2019. Verksamhetskontoren behöver också bedöma frågor som handlar om möjlighet till ombyte (omklädningsrum) och hur tvätt organiseras samt om nya riktlinjer kommer medföra kostnadsökningar när det gäller dessa och liknande förutsättningar i verksamheterna.

I budgetarbetet under 2019 behöver kontorens konkretisering och preciserade beräkningar hanteras, för att slutligt kunna hantera den ökade kostnaden på årsbasis i budgeten 2020 och fortsättningsvis.

För att klara finansieringen av implementering av riktlinjerna inför och under 2019 föreslår förvaltningen att medel avsätts centralt för budgetåret 2019.

Förslag till beslut:

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till riktlinjer för gemensam standard för arbetskläder och arbetsskor.
2. Kommunstyrelsen avsätter 2 mnkr i särskilt anslag 2019 för att finansiera den kostnadsökning som riktlinjerna medför vid implementeringen.

Rickard Sundbom
Stadsdirektör

Johan Lefverström
Personaldirektör

Handläggare: Kent Claesson
HR-controller
HR-avdelningen
Telefon (direkt): 0766482745
E-post: kent.claesson@sodertalje.se

Bilaga: Riktlinjer för gemensam standard för arbetskläder och arbetsskor.

Riktlinjer för gemensam standard för arbetskläder och arbetsskor

Riktlinjer för gemensam standard för arbetskläder och arbetsskor ska säkerställa enhetlighet och likvärdighet i kommunens verksamheter. Oberoende av arbetsplats ska medarbetare ha lika villkor ifråga om arbetsgivarens tillhandahållande av arbetskläder. Riktlinjerna gäller kommunens anställda samt inom vård och omsorg även studenter och praktikanter.

1. Gemensamma principer

Kommunen tillhandahåller arbetskläder och arbetsskor, för arbete inomhus respektive utomhus, utifrån gemensamma principer som gäller oavsett verksamhet:

- Arbetskläder och arbetsskor, som används dagligen, ska vara personliga, i rätt storlek, med ombyten i tre uppsättningar för kläder och en för skor.
- Arbetsgivaren ansvarar för att tvättning organiseras på lämpligt sätt på arbetsplatsen.
- Arbetsgivaren står för kostnaden avseende arbetskläder, arbetsskor och tvätt.
- Arbetskläder ska vara individuellt anpassade.
- Arbetskläder ska profilera Södertälje kommun på standardiserat och enhetligt sätt avseende logotyp och färg.
- Arbetskläder ska ha design och kvalitet som ger erforderlig komfort och skyddsnivå.

Verksamhetskontoren avgör behov av avsteg från någon av principerna, i det fall arbetskläder inte används dagligen utan mera sällan.

2. Arbetskläder enligt Arbetsmiljöverket

Kommunen tillhandahåller personlig skyddsutrustning och skyddskläder enligt Arbetsmiljöförordningen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter AFS 2001:3 (*Användning av personlig skyddsutrustning*), AFS 2018:4, (*smittrisker*) och Socialstyrelsens föreskrift SOSFS 2015:10, (*basal hygien i vård och omsorg*). Detta omfattar arbetskläder som skyddar mot exempelvis stick- och skärskador, andra mekaniska skador, kemikalier, mikroorganismer, hetta, kyla och speciella klimatfaktorer samt förkläden, vattentäta kläder och reflexelar.

AFS 2018:4 reglerar särskilt vad som gäller inom verksamheterna äldreboenden, hemtjänst, daglig verksamhet, samt boenden och daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning. Föreskrifterna om smittrisker i kombination med Socialstyrelsens föreskrifter innebär att arbetsgivaren i berörda verksamheter ska se till att:

- överdel, dvs. tröja eller skjorta, ska ha kort ärm
- arbetskläderna ska användas enbart på jobbet och tas av innan medarbetaren lämnar arbetsplatsen eller när medarbetaren kommit hem
- arbetskläderna (för inomhusarbete) ska bytas varje dag
- arbetskläderna ska tvättas i minst 60 grader C
- i de fall huvudduk används gäller samma regler som för tvätt av arbetskläder
- ta fram de rutiner som behövs för att säkerställa att reglerna följs

Skyddskläder ska inom vård- och omsorgsverksamheter användas utanpå arbetskläderna vid arbetsmoment där det finns risk att arbetskläderna förorenas genom direktkontakt med kroppsvätskor. När plastförkläden eller andra skyddskläder används så kan arbetskläderna användas ett helt arbetspass utan att smittämnen sprids vidare. Eventuella behov av avsteg från ovanstående, avseende exempelvis ärlängd, bedöms av ansvarig chef.

3. Arbetskläder i övrigt

Kommunen tillhandahåller arbetskläder där verksamheten och arbetets beskaffenhet så kräver. Det kan handla om:

- Risk för nedsmutsning.
 - Avser kraftig oönskad absorption av materia på hud eller kläder såsom kemikalier, lera, jord, sand eller andra icke önskvärda substanser.
- Riskexponering.
 - Sådan exponering som kan orsaka kroppslig skada eller skada på kläder oaktat risken för nedsmutsning, såsom kemikalier, gas, eld eller radioaktivitet.
- Yttre påverkan.
 - Yttre omständigheter som värme, kyla, nederbörd eller annan klimatpåverkan.
- Varaktighet och frekvens.
 - Arbetskläder används för skydd mot omständigheter som är dagligen förekommande, sådant arbete som genom längre sammanhängande tidsperiod leder till kraftig nedsmutsning eller slitage.
- Slitage.
 - Arbete där slitage på kläder är mer omfattande än vid normal användning, då kläder håller mycket kortare tid på jobbet än vad som annars är brukligt.
- Enhetlig klädsel.
 - Arbete i verksamhet med krav på enhetlig klädsel, oavsett ovanstående kriterier.

4. Verksamhetsanpassade rutiner

Med stöd i de kommungemensamma riktlinjerna ansvarar respektive kontorschef för att rutiner fastställs inom kontorets verksamheter.

5. Krav på likvärdighet och enhetlighet

Kommunförvaltningen är en arbetsgivare. Samma standard för arbetskläder och arbetsskor ska gälla oavsett kontor, verksamhet, enhet eller lokal arbetsplats. Respektive kontorschef ansvarar för att de lokala rutinerna följs och därmed säkerställer enhetlig och gemensam standard.

6. Upphandlade leverantörer av arbetskläder

Upphandling av arbetskläder och arbetsskor görs centralt och samordnat. En utifrån verksamhetens krav utformad kravspecifikation säkerställer att rätt kvalitets- och skyddsnivå erhålls för de kläder och skor som upphandlas. Skyddskläder ska uppfylla gällande krav i EU-normer eller annars svensk standard eller branschkrav. Sortimentets omfattning ska vara utformat så att kläderna kan individanpassas vad gäller storlek och komfort. Kläderna ska vara funktionella för respektive verksamhets yrkeskategori. Design och kvalitet skall ge bästa komfort och skyddsnivå för den verksamhet som bedrivs.

När arbetskläder och arbetsskor köps får det göras endast via avrop från gällande avtal.